

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus I. Prooemialis De Principiis communibus Doctrinae Moralis,
Conscientia, Actu Humano, Et Peccato In Genere

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio II. Peccatorum unitas, & distinctio specifica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59488](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59488)

sermo semper fuit de peccato mortali. Peccatum enim veniale, quia non tollit conjunctionem amicitiam cum DEO per gratiam & charitatem, sed solum quodammodo minuit, simpliciter avertit hominem à DEO ultimo fine, nec tollit creaturam, quæ est materia peccati venialis, ultimum finem simpliciter: non enim illud creatum præfert DEO, sed solum non est in DEUM, de quo plura c. seq.

SECTIO II.

Peccatorum Unitas, & Distinctio Specifica

SUMMARIUM.

10. Exponitur status questionis,
11. Peccatorum unitas & distinctio specifica committitur ab objectis formalibus.
12. Formaliter verò, & quoad ipsam malitiam ab uno & distinctio specifica rectitudinum, seu virtutum oppositarum;
13. Ac etiam preceptorum formaliter & specificè.
14. Non materialiter, & numero tantum diversorum.

10 **Q**uestio est de peccatis commissionis & omissionis. Nam peccatum omissionis, quatenus dicit privationem actus debiti, specificatur, & sumit suam unitatem & distinctionem specificam, patenter ab ipsis actibus omittis, ut nimirum peccata omissionis sint ejusdem speciei, quatenus omittuntur actus debiti ejusdem speciei, ut peccata omissionis Sacri, vel Horarum &c. Illa verò peccata omissionis sint diversæ speciei, quibus committuntur actus debiti diversæ speciei: ut omissionis contra virtutem Religionis, & omissionis

molynæ in necessitate proximi, contra virtutem
misericordiæ: omissio restitutionis contra virtu-
tem iustitiæ &c.

ASSERTIO III.

Peccatorum unitas & distinctio specifica, cau-
saliter, quoad actum peccaminosum sumitur
ab objectis formalibus, formaliter verò quoad ip-
sam malitiam desumitur ab unitate & distinctio-
ne specifica rectitudinem, seu virtutum opposita-
rum: etiam preceptorum formaliter & specie, non
item materialiter & numero tantum diversorum.
Sic Doctores citandi.

S. I.

Causaliter, quoad actum peccaminosum sumi-
tur ab objectis formalibus. Communis do-
ctrina cum S. Thoma 1. 2. q. 72, a. 1. Ratio patet.
Quia notissimum est in Philosophia, actus quos-
cunque extrinsecè & causaliter specificari ab ob-
jectis: atqui actus peccaminosus per se directè
tendit in ipsa objecta vitia, & non nisi per acci-
dens & indirectè in ipsam malitiam seu deformati-
tatem contra rectam rationem, vel legem; Quia
nemo intendens ad malum operatur: D. Dionys.
de Divin. Nomin. cap. 4. Uti optimè observat S.
Thomas modò citatus: ergo unitas & distinctio
specifica peccatorum causaliter desumitur ab ob-
jectis (sive se solis, sive ex fine & circumstantiis
constitutis) formalibus tamen, quatenus nim.
fundant malitias seu deformitates ejusdem vel di-
versæ rationis contra rectam rationem, legem, seu,
quod

quod idem est, contra virtutem vel præceptum. Illa ergo peccata omnia sunt ejusdem speciei, et habent objecta formalia ejusdem speciei, et fundantia scilicet malitiam vel deformitatem ejusdem rationis: sic ejusdem speciei sunt superbia de bonis spiritualibus & temporalibus; gula in cibo & potu cujusvis generis, furtum in quavis materia, et enim ipsi actus, & objecta materialiter sunt diversi se speciei, formaliter tamen fundant malitiam ejusdem rationis: utpote inordinatam excessivam, excessum Temperantiae, violationem Justitiae &c. Econtra illa peccata omnia distinguuntur specie, quæ habent objecta formalia diversæ rationis, fundantia scilicet diversas malitias vel deformitates contra rectam rationem, vel leges diversas, ut patet in fornicatione, adulterio, incestu, sacrilegio, & aliis innumeris. Neque de his est aliqua difficultas, vel controversia.

§. II.

21 **F**ormaliter verò, quoad ipsam malitiam dicitur distingui ab unitate et distinctione specificarum virtutum seu virtutum oppositarum. Sic Scotus in 4. 37. q. 1. cum suis & aliis. Nec dissentit S. Thomas in 4. præc. alleg. Ratio est. Quia peccatum formaliter, seu malitia moralis, ratio formalis constitutiva peccati consistit in privatione rectitudinis habitæ inesse secundum rectam rationem, vel legem, quæ rectitudo in particulari re ipsa nihil aliud est quam honestas virtutis alicujus in particulari. Unde peccatum, seu malum morale formaliter est privatio boni honesti, seu virtutis, teste D. Domy

De Divin. Nominib. c. 4. atqui notum est, privationes specificari & distingui per formas oppositas, quibus privant: ergo unitas & distinctio specifica peccatorum formaliter desumitur ab unitate & distinctione specifica rectitudinum, seu virtutum oppositarum; adeo ut omnia illa peccata sint ejusdem speciei, quæ eidem virtuti, & secundum eandem deformitatis rationem adversantur: e contra verò illa peccata sint diversæ speciei, quæ diversis virtutibus, aut etiam eidem virtuti, attamen secundum diversam rationem deformitatis adversantur. Sic odium Dei & proximi, blasphemia, furor &c. sunt diversæ speciei, quia repugnant diversæ speciei virtutibus, Charitati, Religioni, Justitiæ, &c. in quo nulla difficultas. Porro etiam eidem virtuti, quamvis unam tantum habeat integram conformitatem ad rectam rationem, quia *bonum est ex integra causa*; tamen adversari possunt diversa specie peccata & vitia per diversas deformitates vel defectus: quia *malum est ex quolibet defectu*. Sic I. Eidem virtuti Charitatis v. g. opponuntur diversa specie peccata per commissionem *odisse Deum vel proximum*; & omissionem, *quando oportet, non amare, non succurrere*. II. Eidem virtuti Religionis, penes diversos modos inhonorandi Deum; puta directe in se, indirecte in rebus vel actibus ipsi sacris &c. opponuntur diversissima specie peccata irreligiositatis, blasphemia, perjuria, superstitiones, sacrilegia, violationes votorum, festorum, &c. III. Eidem virtuti Justitiæ, penes diversos modos lædendi jus alterius in bo-

nis vitæ, famæ, fortunæ &c. opponuntur diversis
 fima specie peccata iniustitiæ, homicidia, adul-
 teria, detractiones, furtiva, &c. IV. Eidem virtuti
 morali in mediocritate consistenti semper op-
 nitur duplex peccatum, per excessum, & per
 defectum. Ut liberalitati nimia profusio, seu pro-
 galitas: & nimia tenacitas, seu avaritia: sic de
 ceteris. Denique dantur peccata, quæ nulli virtuti
 in specie opponuntur, sed solum ipsi virtuti,
 honestati, vel rectitudini in communi, ut videtur
 universim malè vivendi, nihil boni agendi, præ-
 cepta servandi, quodvis peccatum peccatum
 &c.

§. III.

13 **D**esumitur ab unitate & distinctione
 præceptorum formaliter & specie diver-
 rum. Communis apud Vasquez disp. 98. Sanchez
 l. 9. de Matrim. disp. 15. Layman. l. 3. c. 2. Peccatum
 iterum est. Quia peccatum formaliter consistit
 in privatione rectitudinis debitæ inesse secundum
 rectam rationem vel legem: ergo unitas & distinctio
 actus specifica peccatorum rectè etiam desumitur
 ab unitate & distinctione formali ac specifica
 præceptorum seu præceptorum: adeò ut illa peccata
 specie diversa, quæ repugnant præceptis formaliter
 & specie diversis, prohibentibus scilicet
 peccata sub diverso motivo distinctarum virtutum.
 Sic homicidium, & furtum prohibentur lege
 naturali, divinâ, & humanâ sub motivo virtutis
 honestatis; at verò homicidium Clerici, furtum rei
 specialiter & gravissimè prohibetur lege Eccl.

ffica formaliter & specie diversâ, scilicet sub motivo alterius diversæ virtutis Religionis, propter specialem injuriam ac irreverentiam personæ, ut rei Deo sacræ in ipsum Deum redundantem, ideoque formaliter & specie duo distincta peccata sunt etiam in eodem actu. Simili ratione adulterium commissum a Religioso triplicem speciem peccati continet. Verùm hæc specificatio peccatorum à præceptis positivis desumpta solum à posteriori est in iis peccatis, quæ intrinsecè & ex objecto mala sunt: ut fornicatio, furtum, homicidium &c. Non enim ideò mala, quia prohibita, sed potius ideò prohibita sunt, quia mala, nihilominus tamen eo ipso etiam mala, quòd sic prohibita sint: à priori autem est illa specificatio in iis peccatis, quæ solum extrinsecè ex prohibitione legis mala sunt: sic comedere carnes die Sabbathi, & laborare die Dominico distinguuntur specie à priori per diversa specie præcepta Ecclesiæ prohibentia illos actus sub motivo diversarum virtutum, scilicet Temperantiæ, & Religionis.

§. IV.

Non item materialiter, & numero tantum. 14
Præcepta namque solum materialiter, & numero distincta, quæ scilicet de eadem re formaliter ac sub ejusdem virtutis motivo, solum ponuntur à diversis Legislatoribus, vel diverso tempore, nihil omnino faciunt ad distinctionem peccatorum, sive specificam, sive numericam: adeò ut peccata commissa contra talia plura præcepta semper sint ejusdem speciei, secundum omnes: & insuper, si
actus

actus idem sit, etiam idem numero peccatum. Sicut furtum simplex prohibetur lege divinâ ac humanâ, Ecclesiasticâ, Politicâ multipliciter, semper tamen ejusdem speciei, ac in eodem actu, idem numero peccatum est; quia leges omnes sunt eadem speciei, ac sub eodem motivo ejusdem totius Justitiæ furtum prohibent. Similiter in blasphemia jam jure divino prohibitiſſima, etiam prohibeatur lege Ecclesiasticâ sub pœna excommunicationis v. g. manebit idem specie & numero peccatum mortale. Non enim aliâ ratione & motivo prohiberetur ab Ecclesia, quam prohibita est a divina, scilicet sub motivo Religionis, propriè gravissimam irreverentiam divinæ Majestatis; bene notat *Laym. sup.* Simili ratione, qui negligit Sacrum die festo incidente in Dominicam, vel violat jejünium in die, quo concurrunt Vigilia carnis feris quatuor Temporum, vel Quadragesimæ, qui omittit Officium divinum, ad quod tenetur ratione sacri Ordinis simul ac Beneficii, imò etiam præcepto Regulæ &c. semper unum tantum peccatum committit, etsi contra distincta præcepta sed materialiter tantum. Item, qui semel in anno fecit confessionem invalidam, peccat contra præceptum divinum de integritate Confessionis, & contra præceptum Ecclesiasticum de annuali Confessione, unum tamen peccatum committit; quinimò, qui sumit Eucharistiam in peccato mortali, peccat quidem contra duo præcepta, scilicet Pœnitentiæ obligantis tempore Communionis, & Religionis obligantis ad dignam susceptio-

nem tanti Sacramenti: quia tamen prius ordinatur ad posterius, unum tantum peccatum committit: ut cum aliis docet *Diana part. 2. Tract. 4. resol. 35. Et p. 2. Tract. 14. resol. 24.* Ratio omnium est. Quia in his omnibus, & similibus casibus, illa plura præcepta aut sunt ejusdem speciei, & sub motivo ejusdem virtutis imposita, aut certe invicem subordinata: ideoque peccata opposita non possunt esse diversæ speciei, ut omnes consentiunt: Et licet illa præcepta sint distincta numero, ideoque in uno actu contrario formaliter sint distincti respectu difformitatis ad illa distincta præcepta, physicè loquendo; moraliter tamen concreseunt in unum numero peccatum. Uti contra *Navar. Lopez, & alios jam tenet communis Doctorum sententia apud Layman. cit. v. 2.*

SECTIO III.

Peccatorum Unitas, & distinctio numerica.

SUMMARIUM.

15. Unitas & distinctio peccatorum numerica generatim desumitur ab unitate & distinctione numerica ipsius actus.
16. In peccatis quidem merè internis physicè,
17. In externis verò morali tantum
18. Hoc est; secundum moralem tantum conjunctionem, vel disparationem actuum externorum. Sed magis ad præxin.
19. Moraliter & in ordine ad Confessionem semper idem numero peccatum censetur. I. Quando intento & durante eodem actu externo circa idem objectum, solum internus sæpius physicè, non verò moraliter formaliter, vel interpretativè interrumpitur.